

SZÓSZÉK

ISTEN NEM HAGY EL ENGEM

„Én Istenem, én Istenem, miért hagyál el engemet!“ ily kifejezésre csak a fájdalomban elkeseredett szív fakad. És Jézusnak szíve el lehetett keseredve, annyi hálátlanságot tapasztalt az emberek részéről. Mindezeket híven feljegyezve találjuk az evangéliumokban. Akadtak írásmagyarázók, kik alapigénkből azon következtetést vonták, hogy Isten az ő fiát a szenvedés ama pillanataiban csakugyan elhagyta volna. Helytelen következtetés, mert Isten az embert el nem hagyja. Nem hagyta el Jézust, mutatja egész élettörténete. Mindezekekről Jézus meg nem feledkezhetett még a keresztfán sem; de nem is feledkezett meg, hanem mint maga is szenvedő, felhossa a 22. Zsoltár 2. versét, melyben egy jámbor ember szenvedései között, emberi módon panaszol. Panaszol Jézus is, hiszen ember volt, s mint ilyen, szemben a nagy hálátlansággal, szívében a fájdalom érzésének, ajkán a fájdalom kifejezésének, habár pillanatra is, habár olyan kevés szóban is helyet ad. És ha másfelől tekintjük tanításaiban azt a szellemet, mellyel követőit az Istennek gondviselése felől megnyugtatóni kívánja: akkor valóban nincs okunk kétkedni abban, hogy Jézus az Istennek gondviselésében csak egy pillanatra is kételkedett volna. Maga a 22. Zsoltárban említett szenvedő sem hiszi, hogy Isten elhagyta volna őt, minthogy a következő versek teljesek az Istenbe helyezett bizalom és reménység kifejezéseivel.

Hogy Isten Jézust ama válságos percekben elhagyta volna, azért sem hihető, mert ez ellenkeznék az Istennek mindenütt-jelenvalóságával (Zsolt 139, 7—8). Hogy ez az Isten csak Jézus keresztfáján ne lett volna jelen, ez valóban tőlünk hozzá illetlen gondolat! De ellenkeznék az ő szentségével, igazságával is, mely a jókat jutalmazza, — és ellenkeznék az ő bölcsességével is, mely szent célját pillanatra sem veszélyeztetheti, mi pedig azáltal történik, ha Jézust, a legártatlanabb embert halálig való engedelmességben, a legszentebb ügyért, az emberi nemzet üdvözítéséért kiállott halálküzdelseiben a keresztfáján elhagyta volna.

Nincs közöttünk egyetlen hívő ember is, aki az Úrnak áldásaiban ne részesült volna. Tőle vett életet, egészséget, földi vagyont és örömeket; tőle vett szívet, mely a szépért hevülni tud; a lelket, mely a szívnek érzését és a léleknek gondolatját mennyországra irányozza, üdvösségre vezérli. Ennyi tapasztalt jószág, szeretet ellenében bizony csak a hálátlán mond-

hatja, hogy Isten elhagy minket. Isten még az okatlan állatokat, a mezőnek füvét sem hagyja gondviselése nélkül, azt mutatja a tapasztalás s azt tanítja Jézus. (Mt 6,26—30).

Hogy olykor késik a segedelemmel, kérésünket azonnal nem teljesítvén, ez nem azt teszi, mintha Isten elhagyott volna. A legkevesebb hívőnek válnék hasznára, ha azonnal megnyerné, amit akar az Istentől, mint nem válnék egészségére a betegnek az a pohár hideg víz, mely után lázas állapotjában úgy esendik vala. A mi értelmünk korlátolt, az Isten pedig egyedül bölcs és mindentudó; mi önzők vagyunk, az Isten pedig igazságos; s éppen azért, ha olykor késni látszik a segedelemmel, az onnan van, mert még nem látja idejét, — annak idejében pedig, midőn méltók lettünk segélyére, s a segedelem helyén van, akkor kíván segíteni, mindenekre nézve igazságosan, úgy, hogy segélye által mind a mi javunk, mind az ő isteni dicsősége növekedjék.

Hogy olykor a jámbor szenved, ez sem azt teszi, hogy az Isten elhagyott volna. Avagy honnan tudjuk mi, ki a jámbor, ki az igaz? Mi az erkölcsiségéről, a külső és egyes tettekből ítélünk, s tán ezeknél sem minden részrehajlás nélkül; a belső indokokat nem látjuk, pedig ezektől függ a cselekedet erkölcsi becse. Csak Isten, ki a sziveket s veséket vizsgálja, tudja, kik vagyunk és mit érünk, de mi nem tudjuk, ítéletünkben mások erkölcsiségéről csalatkozhatunk; következőleg Istent nem vádolhatjuk, hogy az igazakat elhagyná. De tegyük fel, hogy az igazakat és szenteket is olykor szenvedni, nyomorogni engedi, sőt megcsapdossa az ő vesszőjével: vajon elhagyást jelent-e ez? Oh nem!

„Akit szeret az Úr, megdorgálja, megostoroz pedig mindent, akit fiává fogad“ (Zsid 12,6). Azt mondjátok talán ezekre: meglehet; hanem a mi emberi gondolkozásunk még sem találja illőnek Istenhez, nyomor és szenvedés által javítani, midőn ezt mindenhatóságánál fogva ezek nélkül is tehetné. Avagy nem adhatna-e rózsát tövis nélkül, örömet bűbánat és boldogságot szenvedés nélkül? Engedjétek meg, hogy e kérdésre egy más kérdéssel feleljek. Vajon nem szebb, nem illőbb lenne-e áldásaiban imádni az Istent, mint csapásaiban? Nem helyesebb lenne-e szabad elhatározásból, a jó iránti szeretetből lehajolni a jóhoz, az erényhez, mint a vessző alatt javulni meg? Ez bizonytal szebb, helyesebb lenne; hanem mi nem cselekszünk. Az Úrnak áldásait elveszjük számtalanszor anélkül, hogy szívünk felbuzdulna, ajkunk megnyílnék Isten dicséretére.

Kedves híveim! Dolgoznunk kell, hogy a test és lélek erőit kifejtsük, munkálkodásunk mellett a mindennapi kenyérért imádkozunk, — és hajoljunk meg az Úr előtt.

Mindezeket Isten jól tudja, s csak azt teszi velünk, amit tennie kell, amit bölcsességénél fogva jónak lát, midőn a szenvedés iskolájában tanít meg a mi kötelességeink teljesítésére, mely által a gondviselés célját éri, avagy nem jótétemény, nem hálaakra érdemes-e?

Oh igen! s ezért a jó keresztény nem is fél, tudván, hogy Isten vele nagyon (Zsolt 33,4). Nem csügged el a szenvedés idején, tudván, hogy sok megpróbáltatás által kell Istenországába mennünk (Ap Csel 14,22). Bízunk Istenében, s ha tán egy percre a fájdalom túlnyomó érzetében zúgólnék is, már a következő pillanatban csak Istenbe helyezi bizalmát, mint Jézus a keresztfán.

Ezen meggyőződés indítson egyfelől buzgó hálaadásra a múlt és jele-
nért, másfelől bizalomra Isten iránt. Minthogy pedig az isteni gondviselés
sokszor emberek által is működik, törekedjünk magunk is előrehaladni,
testi és lelki tehetségeinket kifejteni, gyakorolni. Igyekezzünk a ránkbízott
kincsekkel híven sáfárkodni, embertársainkat szeretni, hogy így általunk
is dicsőíttessék az isteni gondviselés.

Amen.

NAGY LAJOS*

AMIT KÉR TŐLED AZ ISTEN

Mik 6,8

Mi unitáriusok szeretjük hangoztatni, hogy a kereszténységet legegyszerűbb és legérthetőbb formájában prédikáljuk s gyakoroljuk. Felmerül ezzel kapcsolatosan a kérdés, hogyan foglalhatjuk össze, miképpen határozhatjuk meg a keresztény vallás lényegét egyetlen szabályban, melynek alapján a hívő embereknek élniök kellene mindennapi életüket. Azt hiszem, hogy legtöbben a jézusi két főparancsolatot jelölnék meg ilyen egyetlen, iránymutató szabályként: „Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből, és teljes elmédből és teljes erődből... Szeresd felebarátodat, mint magadat“ (Mk 12,30—31). Azt mondhatjuk, hogy ez Jézus tanításának a lényege, ez az ő örömuzenete; ez a kereszténység legegyszerűbb és legérthetőbb összefoglalása. És ha arra összpontosítjuk minden erőnket, hogy ezt az örömuzenetet hirdessük, ahelyett, hogy a bűnről, helyettes elégtételről, vagy megváltásról beszéljünk, akkor gyülekezeteink tagjai nagyobb figyelemmel hallgatnának minket.

Tudjuk, hogy mit értett Jézus a felebarát szeretetén, de a „szeretet“ fogalma ebben a században sok tekintetben olyan értelmet nyert, hogy az a rokonszenvnél nem sokkal jelent többet, és az „Isten szeretete“ is bővebb magyarázatot, felvilágosítást igényel. Isten szeretete nem csupán értelmi állásfoglalást jelent, hanem jelenti az ő akaratának elfogadását és tényleges cselekvését; jelenti az életnek egy meghatározott módon való gyakorlását, úgy annyira, hogy Jézusnak ez az egyszerű tanítása is több vonatkozásban magyarázatot kíván.

Sokat gondolkodtam azon, vajon a Bibliában nem találhatnánk-e egy más tanítást, amely éppen ilyen egyszerű formában fejezi ki a Jézus által hirdetett és gyakorolt vallás lényegét. Végül arra a következtetésre jutottam, hogy van egy ilyen mondás az egyik ótestamentumi prófétánál, aki Jézus előtt 700 évvel élt, gondolkozása és kifejezésmódja bizonyos tekintetben éppen annyira különbözik a Jézus gondolkozás- és kifejezésmódjá-

Megjelent a Keresztény Magvető I. kötetében.
1861. 68—79; rövidített szöveg.